

Patentsaker

Ekspertene fra Oslo Patentkontor skriver om hvordan du kan sikre bedriftens immaterielle verdier. Send spørsmål om patent, design- og varemerkebeskyttelse til kej@oslopatent.no

Tone Dahl
Patentrådgiver - maskin
European Patent Attorney

Dine plikter når du har en patent

Det er relativt godt kjent at det kan være både komplisert og kostbart å få patent på en oppfinnelse. Hvis man ønsker beskyttelse i flere land utover Norge, vil det også gå flere år før man endelig får godkjent patent i alle land man ønsker å beskytte oppfinnelsen sin. Når man så puster ut og kikker fornøyd på bunken med patentbrev, er det jobben virkelig begynner. Nå skal patentet håndheves!

En rett til å nekte. Et patent er en rettighet til å nekte andre å tjene penger på din oppfinnelse. Imidlertid følger det i flere land med plikter med disse rettighetene, nemlig bruksplikt og krav om merking av produkter. Dette kommer på toppen av årsavgifter som må betales i alle land man har patent. Både bruksplikten og kravet om merking er der for å beskytte tredjepart, gjerne konkurrenter eller noen som vil inn i samme marked som patenthaver. Hensikten er at de ikke skal hindres av rettigheter ingen bruker og samtidig vite om patenter, beskyttede varemerker og designregistreringer som finnes.

En plikt til å bruke. Det kan være en møysommelig prosess å få tilgang på nye markeder hvor man ønsker å selge oppfinnelsen sin. Samtidig vil søknadsprosessen rulle og gå fram mot godkjent patent helt uavhengig av hva som skjer kommersielt med produktet, slik at man i noen land kan få patent etter at produktet er lansert, mens man i andre land ligger milevis unna lansering når patent bevilges. Det vil derfor være urimelig om man må ha produktet sitt på markedet samtidig med at man får patent på det. I de fleste land har man en tidsfrist på 3 år før patentet må være tatt i bruk ved at oppfinnelsen er tilgjengelig i markedet, mens noen gir deg 5 år på å komme i gang.

Et krav om lisens. Hvis man betaler årsavgiftene på et patent, men ikke tar det i bruk innen tidsfristen, skjer det egentlig ingenting med det. Men hvis noen andre vil ta oppfinnelsen i bruk og de ser at eieren av patentet ikke gjør det, kan de kreve å få ta det i bruk selv. Hvis de ikke får til en løsning med patenthaver, kan de gå til myndighetene og kreve en tvangslisens. Konkurrenten får da bruke patentet, men må betale en

MERKING: Det kan være lurt å merke produktet sitt i alle land. Da er det lettere å bevise at noen som kopierer produktet ditt, gjorde det i ond tro. Dette kan ha mye å si for en eventuell erstatning. Adobe er blant de beste i klassen og gjør alt riktig.

fastsatt avgift til patenthaver. I enkelte land kan de også kreve patentet opphevet hvis det ikke tas i bruk, men holdes i live.

Produktet må merkes. Utover bruksplikten, er det også et krav om at produkter merkes med patentnummer. I Taiwan er dette kravet så sterkt at hvis man ikke merker et patentert produkt, kan patentet kjennes ugyldig! I de fleste land er det heller slik at merking av produktet er en forutsetning for å kreve erstatning hvis noen kopierer oppfinnelsen din. Dessverre er det slik at alle land forfekter egen suverenitet også innen patenter. Man skal derfor merke produktet med det patentet som gjelder i de enkelte land produktet selges i. I USA skal det stå f.eks US patent 1,234,567, mens når det samme produktet selges i Brasil, må det merkes med Patente de Invencao No. 345,678.

Merking styrker patentet. I tillegg vil merking i land hvor det ikke er påkrevd, gjøre det enklere for deg som patenthaver å bevise at noen som kopierer produktet ditt, gjorde det i ond tro. Dette kan ha mye å si for hvor mye erstatning du kan få i en konflikt. Det kan derfor være lurt å merke produktet ditt i alle land.

Hvordan merke best og billigst? Siden produktet må merkes forskjellig i hvert enkelt

Land hvor merking er forutsetning for erstatning: Irland, Storbritannia, Hong Kong, India, USA, Indonesia, Mexico, New Zealand, Singapore.

Land uten krav til merking: Norge, Sverige, Danmark, Frankrike, Tyskland, Australia, Brasil, Kina, Japan)

land det selges i, kan plutselig håndheving av patentrettigheter bli en tidkrevende og fordyrende aktivitet. Heldigvis finnes det enkle og billige måter å merke et patentert produkt og som gjør brukeren oppmerksom på hvilke rettigheter som finnes.

Man kan for eksempel merke emballasjen produktet er pakket i istedet for selve produktet. På større produkter som skipes ut fra en fabrikk, er det gjerne en pakkseddel på hver enkelt kasse som sier hvor hvert produkt skal sendes. En praktisk løsning er da også å merke pakkseddelen med hvilke patenter som gjelder der produktet sendes. Mange maskiner selges med en mer eller mindre omfattende manual hvor bruksanvisningen kommer på alle språkene til alle landene maskinen selges i. Hvis man i kapitlet for det enkelte land også ramser opp hvilke patenter som gjelder i dette landet, vil kravet om merking av produktet å være oppfylt. ■

